

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 182/18

KLAGER: Hanne Hvattum
PUBLIKASJON: Dølen (papir og nett)
PUBLISERINGSDATO: 19.07.2018 (18.07.2018 – nett)
STOFFOMRÅDE: Forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel, kommentarartikkel/leder
SØKERSTIKKORD: Kildebruk og kontroll av opplysninger, saklighet og omtanke, privatliv, den samtidige imøtegåelsesretten, digitale utgaver
REGISTRERT: 13.08.2018
BEHANDLET I PFU: 27.11.2018
BEHANDLINGSTID: 107 dager
KLAGEGRUPPE: Offentlig ansatt
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Dølen (ukeavis) hadde **torsdag 19. juli 2018** tre publiseringer i papiravisen som omtalte en avdelingsleder/saksbehandler i kommunen. Den første artikkelen hadde tittelen «**Beitelag viser til inhabil saksbehandler**» og ingressen:

«**Sødorp Beitelag mener det er begått en grov kommunal saksbehandlingsfeil i prosessen med å godkjenne et nytt hyttefelt på Sødorpfjellet**»

Det ble opplyst at Sødorp Sameie hadde fått godkjent et nytt hyttefelt i Nord-Fron kommunes nye arealplan. Sødorp beitelag var sterkt imot det nye hyttefeltet, og hadde skrevet et brev til kommunen som avisen Dølen omtalte. Under mellomtittelen «**Inhabil saksbehandler**» sto det:

«**Sødorp Beitelag påpeker at kommunens saksbehandler i denne saken, Hanne Hvattum, avdelingsleder for plan og byggesak, er inhabil, i og med at hun sitter i styret i Sødorp Sameie og har privat eierinteresse i hyttefeltet. De kommunale sakspapirene viser at hun sto både som saksansvarlig og saksbehandler under planutvalgets møte den 22. august 2017, og hun var også kommunens representant som orienterte under planutvalgets befaring av de aktuelle utbyggingsområder samme dag.**

'At eiendommen til Hvattum endrer arealkategori innebærer en særlig fordel for henne. Hvattum har en stor del av eiendommen og vil kunne få en betydelig økonomisk fordel ved endret arealkategori', skriver Fron Beitelag i sitt brev.

‘Den som er inhabil skal ikke legge til rette for den saken man er inhabil i. Habilitet gjelder både når det gjelder å ta avgjørelser og å legge til rette for en avgjørelse’, skriver beitelaget videre.»

På den bakgrunn mente beitelaget at kommunestyrets vedtak burde kjennes ugyldig. Under mellomtittelen «Viser til kontrollutvalget» svarte kommunen:

«Kommunalsjef i Nord-Fron, Tom Nøvik, viser i denne saken til tidligere behandling i kommunens kontrollutvalg vedrørende inhabilitet i kommunens arealplanarbeid i februar 2018. Der heter det at det er gjort saksbehandlingsfeil knytta til habilitet i forbindelse med saksframlegg til Planutvalget 27. juni 2017. Kommunestyremøtet i februar 2018, konkluderte med at habilitetsspørsmålet har vært håndtert på en god og tilfredsstillende måte av administrasjonssjefen etter den 27. juni 2017. Men samme saksbehandler står oppført som ansvarlig fram til 25. september 2017 – slik beitelaget påpeker i sin klage på kommunestyrevedtaket. Saksbehandler Hvattum stiller også som kommuneadministrasjonens representant ved Planutvalgets befaring av hytteområdet den 22. august 2017.

- Dette brevet, med klagen fra Sødorp Beitelag, berører etter min mening inhabilitetstemaet som ble undersøkt av kontrollutvalget i vinter. Der konkluderer kommunestyret med at planutvalgets vedtak er gyldige. Vi skal ta en intern prat om brevet når folk i administrasjonen er tilbake fra ferie, så Sødorp Beitelag får ikke svar før etter den tid. Men de skal få et svar på henvendelsen, og våre politiske organer vil få en orientering om brevet, sier Nøvik.»

På neste avisside sto en ny artikkel med tittelen: «Avdelingsleiar for plan og byggesak i Nord-Fron: Bygde utan løyve» og ingressen:

«Avdelingsleiar Hanne Hvattum fekk beskjed om at saka måtte opp i nasjonalparkstyret før ho eventuelt kunne bygge på setra. Utan denne løyva, vart påbygget likevel oppført hausten 2017.»

I artikkelen sto det:

«Saka skriv seg attende til 2016, da Hvattum søkte om å få bygge på inngangspartiet på setra, som ligg i Frydalen landskapsvernområde. Løyve vart den gongen gitt frå både Nord-Fron kommune og frå Rondane-Dovre nasjonalparkstyret. Så mottok sekretariatet i nasjonalparkstyret ein e-post frå Hvattum 15. juni 2017, med beskjed om at etter befaring på setra, var det ønskeleg med ei anna utforming på tilbygget. Nasjonalparkforvaltar tok saka til Oppland fylkeskommune for å få ei byggefagleg vurdering. Dei svarta at det nye bygget vil utgjere vesentleg endring, og at saka måtte behandlast på nytt. Dette får Hvattum, beskjed om av nasjonalparkforvaltar. Ho svarer på dette og sender ein søknad med endringane som er skissert. I mellomtida søkjer ho kommunen om ny løyve, og får den innvilga.

Videre fremgikk det i brødteksten at Hvattum fikk avslag på byggesøknaden fra Nasjonalparkstyret i juni 2018 og at nasjonalparkstyrets sekretariat var kjent med at Hvattum høsten 2017 allerede hadde bygd på seteren. Det ble også opplyst i brødteksten at Hvattum i etterkant hadde sendt klage på vedtaket til nasjonalparkstyret. Under mellomtittelen «Burde presisert betre» sto det:

«Er det greit at ein avdelingsleiar i Nord-Fron kommune bygger utan løyve, spør vi kommunalsjef Tom Nøvik?

- Uansett kva slags posisjon vi sit i, så kan feil skje. Så er det sjølvsagt kjempeuheldig at det gjeld ein av mine egne tilsette, seier Nøvik, som er kjend med saka. Nøvik fortel at kommunen gjorde si godkjenning, men burde opplyst i dette brevet, at Hvattum også måtte ha godkjenning frå nasjonalparkstyret før ho bygde.

- I endringsøknaden frå søkjer står det at nasjonalparkstyret vil bli orientert om endringa. Men likevel har ikkje vi vore presise nok på at vår godkjenning er gitt under forutsetning av godkjenning etter verneforskrifta for Frydalen. I dette tilfellet burde vi vore meir merksame, seier han.

- Hvattum, som sitt i den posisjonen, og som også har søkt til nasjonalparkstyret, veit vel dette?

- Eg reknar med at vedkommande har handla i god tru. Men som sagt så var vi lite presise i saksbehandlinga. Det tek vi sjølkritikk på, seier Nøvik, som ikkje vil seie så mykje meir om saka, men heller ta vidare tak internt.

- Men bør ikkje ein som sitt med ein slik jobb, vera særleg varsam og følge reglane i slike byggesaker?

- Det skal vere likt for like, innbyggjar eller tilsette. Vi er nødt til å ta ei intern runde, for å ha fokus på at ting må gjerast på ein ordentleg måte. Vi burde vore meir merksame, og må ta lærdom av det i framtida, seier Nøvik, og legg til:

- Som søkjer, privatperson, skal tilsette behandlast som kven som helst annan innbygger, det vil seie etter same regelverk. Vi burde likevel vore meir merksame i denne saka, fordi feil gir eit negativt omdømme og truverde, seier han.

Nederst i brødteksten uttalte Nasjonalparkforvalteren seg om hvordan Hvattums klage ville bli behandlet vidare. Helt til slutt sto følgende:

«Dølen har prøvd å nå tak i Hvattum på telefon og på e-post, med spørsmål om å få ein kommentar. Hvattum svarar på mail at ho ikkje har noko ønskje om å kommentere, fordi saka fortsatt pågår.»

Ved siden av denne artikkelen ble det også publisert en kommentar skrevet av Dølen's redaktør. Tittelen var «**Det handler om folks tillit**». I kommentaren skrev redaktøren om hvor viktig det er å kunne ha tillit til offentlige organer, og om likhet for loven. Videre sto:

«I kommunens avdeling for plan og byggesaker gis det avslag og tillatelse, det blir sendt innspill og krav om endring og korrigerings. Byggesaker er ikke alltid enkle, for folk vil gjerne bygge slik de ønsker, slik som det passer dem. Uansett, ingen får tillatelse til å gå i gang med bygging uten at saken er behandla. Når en som er saksbehandler selv bryter reglene, brytes tilliten ned. [...] Hvordan skal en som selv har bygd uten tillatelse 'ta' andre for å gjøre det samme? [...] Dette er vedkommende sitt kompetansefelt, lover og regler kan hun. Hvilket bygg dette er, størrelse, utforming, burde få lov, burde ikke få lov, tungroddede regler, eller ikke, lang saksbehandling; det er ikke kjernen i saken. Personen er heller ikke det som er viktig her, men stillingen vedkommende innehar gjør saken viktig å belyse. For det handler om å følge regler, det handler om tillit og troverdighet. Dette gir et signal om at det er fritt fram.»

Kommentaren omtalte også konflikten mellom beitelaget og grunneierne i forbindelse med endringen av arealkategori i det omtalte hyttefeltet:

Lite skaper så mye konflikter og debatt som når det foreslås at eiendom endrer arealkategori. Bønder vil verne om beite, grunneiere kan ønske bygging og utvikling. Begge parter har en forventning om at alle stemmer høres, og at saken behandles på en rettskaffen måte. Da kan også en avgjørelse en i utgangspunktet ikke er enig i, være lettere å svelge. Verre er det når kommunen her svikter. I februar fikk Nord-Fron kommune kraftig kritikk fra Innlandet revisjon og kontrollutvalg på at saksbehandler var inhabil. [...] Når en person med økonomiske interesser i et areal, har vært den som har deltatt på befaring med politikere og i tillegg stått som saksansvarlig, vil dette alltid henge ved. En vil alltid kunne lure på om saken ble behandla rettferdig og riktig. Fikk politikerne all informasjon? Ble alle stemmer hørt? Ble det gjort noen form for saksbehandlingsfeil?»

De to artiklene og kommentaren ble også publisert på nett. Nyhetsartiklene ble lagt ut den 18. juli og kommentarartikkelen den 19. juli 2018.

Artiklene ble i tillegg publisert på Dølen's [Facebook-side](#). Flere lesere kom med kommentarer til publiseringene. Nedenfor gjengis et utvalg:

«[...] Til sjuande og sist er der uansett ikkje personar som er viktige her, men korleis de folkevalde enten har vorte feilinformerte, eller verre, ikkje har brydd seg om desse sakene [...]»

«Ska itte verra forsjell på kong salamon og jørgen hattemaker i en slik sak. Å når en har/sitt på alle lovdata og behandler selv slike saker, så skal det ikke være mulig å overse at en selv, skal ha innvilget bygging i alle instanser før bygging kan starte. Det skal foreligge en IG før byggestart [...]»

«Nå bør kanskje Rune Støstad og resten av kommunestyret vise ansvar og påpeke at det er innbyggerne i Nord-Fron som via den ordføreren og det kommunestyret som er innvalgt som bestemmer i Nord-Fron og ikke administrasjonen. Pågår det ikke en sak ang. et hyttefelt i Sødorp nå også samtidig, samt en regulerings sak med opptil flere inhabile aktører? [...]»

«Jeg synes alle - og spesielt Dølen, skal være meget varsom i å omtale bestemte personer! Kommunalsjef Nøvik redegjorde for saken om hyttetomter på en god måte. Allikevel skriver Dølen at saksbehandleren var inhabil. Saken har vært behandlet i kontrollutvalget allerede [...]»

«Nå må Rune Støstad rydde opp har flere andre bygge saker som ikke holder vann... det er på tide å få noe hoderulering [...]»

Se flere leserkommentarer i vedlagte skjermdumper (sekr. anm.)

KLAGEN:

Klager er den omtalte avdelingslederen som mener at «feilaktige opplysninger» i Dølen omtale var ærekrenkende. Hun gir følgende eksempler på hva hun mener var feilaktig og problematisk i publiseringene som angikk hyttefeltet og hennes inhabilitet:

- Klager mener Dølen feilaktig ga inntrykk av at den omtalte eiendommen i hyttefeltet var hennes private eiendom, ettersom eiendommen eies av Sødorp Sameige der hun er medeier.

- Klager mener det er feil, slik det står i Dølen artikkel, at hun har stor økonomisk interesse av at den omtalte eiendommen skifter arealkategori. Hun er den fjerde største av 72 eiere i sameiet og har en eierandel på 6,82 prosent. Klager fremholder at hun ikke engang ville ha sittet igjen med en normal årslønn om alle tomtene ble solgt. Ifølge klager kunne Dølen ha innhentet disse opplysningene fra styreleder i sameiet.

- Videre påpeker klager at det ikke skulle fattes vedtak under de to befaringsene hun ledet, og at sakene sto på sakslisten i tilfelle det skulle komme frem synspunkter underveis i befaringsene, noe det ikke gjorde. Klager avviser også at hun orienterte om eiendommer der hun var inhabil. Under befaringsen 25. september som artikkelen viser til, hadde klager ingen eierinteresser overhodet, anføres det i klagen. Klager fremholder at befaringsen foregikk fra minibuss i fart, og at andre fra administrasjonen orienterte om eiendommer der hun har eierinteresser. Klager stiller spørsmål ved hvorfor Dølen bare skriver om hennes inhabilitet i enkeltområder, og ikke inhabiliteten hennes overordnede har i andre deler av kommunen.

- Klager opplyser at hun aldri ble kontaktet av Dølen for en kommentar til artikkelen om beitelagets klage på godkjenningen av nytt hyttefelt.

Klager er også kritisk til artikkelen som omhandlet tilbygget hun hadde oppført.

- Klager mener artikkelens overskrift, «Bygde utan løyve», kunne gi inntrykk av at hun hadde bygget uten noen form for tillatelse. Klager anfører at formaliteter etter plan- og bygningsloven var i orden, og at det var tillatelsen etter naturmangfoldloven – som kommunen ikke forvalter – som manglet før tilbygget ble endret. Klager fremholder at selve tilbygget var blitt godkjent tidligere.

- Klager er også sterkt kritisk til at artikkelen viste et bilde av eiendommen hennes som gjør at den er gjenkjennbar og lett å finne.

- Videre oppfatter klager at artikkelen om byggeløyve, samt deler av kommentaren, har en svært aggressiv tone. Hun opplever at Dølen er ute etter å «ta» henne som ansatt i Nord-Fron kommune og mener at omtalen mangler saklighet og omtanke. Avslutningsvis viser klager til VVPs 4.3 om ikke å fremheve personlige og private forhold når dette er saken uvedkommende. Klager anfører at hun ikke har bygget noe som ansatt i kommunen, og ikke har vært med å verken fremme eller vedta noe vedrørende hyttefeltet som kommuneansatt. Dette er kun gjort i regi av å være privatperson og grunneier, skriver klager.

- Klager mener det kom til dels sjikanerende kommentarer til de innklagede publiseringene på Facebook som Dølen burde ha fjernet. Hun legger ved skjermdumper som følger sakspapirene.

Klager mener Dølen har brutt punkt 3.2, 4.1, 4.3, 4.14 og 4.16 i Vær Varsom-plakaten (VVP).

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Dølen forstår godt at de påklagede publiseringene opplevdes ubehagelige for klager, men mener å ha overholdt kravene i Vær Varsom-plakaten.

- Dølen mener de faktiske forhold går frem av den første innklagede artikkelen. Redaksjonen viser til at det er presisert i brødteksten at klager sitter i styret til sameiet og har privat eierinteresse i hyttefeltet. I den innklagede kommentaren står det: «en person med økonomiske interesser i et areal». Redaksjonen siterer også fra kontrollutvalgets vedtak der det heter: «avdelingsleder selv har eiendommer i området som kan endre arealkategori fra nåværende status i framlegg til ny arealplan».

- Når det gjelder klagers anførsel om at det var feil at hun har store økonomiske interesser i saken, viser redaksjonen igjen til kontrollutvalgets vedtak der det heter at forholdet kunne innebære en «særlig fordel, tap eller ulempe» for klager. Dølen viser til at det i beitelagets brev, som ble sitert i første artikkel, heter at klager kunne ha en «betydelig økonomisk fordel». I den innklagede kommentaren skriver redaktøren «økonomiske interesser».

- Dølen påpeker at kontrollutvalget i februar 2018 konkluderte med at klager var inhabil på grunn av egne eiendommer (se vedlegg til tilsvare, sekr. anm.). Redaksjonen skriver:

«Det blir pekt på at forvaltningslova gjelder både for å legge til rette for avgjørelser og å ta avgjørelser. Saksbehandler var involvert i den innledende handlinga av arealplanen, der det ble gjort vedtak på hvorvidt innspill om endring i planen skulle avvises eller bli med videre. Tre eiendommer ble med videre, blant annet eiendommer som tilhørte saksbehandler. 'Det at eiendommene ville kunne endre arealkategori kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for vedkommende', heter det i vedtaket.»

- Når det gjelder klagers anførsel om at hun ikke ble kontaktet i forbindelse med artikkelen om hyttefeltet og inhabilitet, fremholder Dølen at artikkelen refererer til en allerede kjent konklusjon, og at beitelagets protest rettet seg mot kommunestyrets vedtak om å godkjenne arealplanen tross inhabilitetsproblematikken. Redaksjonen viser til at beitelagets klagebrev var stilet til administrasjonssjefen i kommunen, og at kommunalsjefen fikk svare i artikkelen i administrasjonssjefens sted på grunn av ferieavvikling. Dølen kan ikke se at klagers rett til samtidig imøtegåelse ble utløst av artikkelen ettersom beskyldningene om inhabilitet var behandlet og avklart for lenge siden.

- Når det gjelder den andre innklagede artikkelen som omtalte klagers tilbygg, holder Dølen fast ved at klager ikke hadde hatt byggetillatelse til det som ble oppført ettersom det ikke forelå godkjenning fra nasjonalparkstyret.

- Dølen mener at bildet av klagers eiendom er tatt på behørig avstand og at sakene er presentert nøkternt, saklig og med omtanke. Redaksjonen viser til at det ikke er blitt brukt navn i tittel, og at sakene ikke ble blåst opp som hovedsak på forsiden. Kommentaren nevner heller ikke klagers navn, anføres det.

- Selv om klager førte opp tilbygget som privatperson, mener redaksjonen at saken hadde offentlig interesse siden klager er avdelingsleder for plan- og byggesaker og selv behandler og gjør vedtak i slike saker. I saken om klagers inhabilitet, fremholder Dølen at det nettopp er klagers private anliggende som utløste konklusjonen om inhabilitet.

- Endelig skriver Dølen at redaksjonen ikke oppfattet leserkommentarene på Facebook som sjikanerende, og at de derfor ikke fjernet dem.

Klager ønsket å komme med kommentarer til Dølen's tilsvaer.

- Klager fastholder at Dølen's omtale feilaktig refererte til klagers «private eiendom» og «store økonomiske interesser» i forbindelse med saken om inhabilitet.

- Klager står også fast ved at Dølen's omtale ga feilaktig inntrykk av at klager hadde saksbehandlet egne eiendommer, gjennomført befaringer på egne eiendommer og satt som eier av hele hyttefeltet som privatperson.

- Klager anfører at hun absolutt burde ha fått adgang til samtidig imøtegåelse til artikkelen om beitelagets klage. Hun mener at artikkelen går på henne som person og inneholder feil opplysninger om hennes eiendommer.

- Klager anfører igjen at hun hadde gyldig byggetillatelse til tilbygget ettersom Nasjonalparkstyret ikke har myndighet til å gi dette. Korrekt språkbruk ville ifølge klager ha vært at «det ikke forelå tillatelse til bygging i landskapsvernområdet etter naturmangfoldsloven». Klager skriver:

«Nok en gang viser Dølen en svært lempelig omgang med både faktasjekk og kunnskap om lovverk og termer, som igjen medfører at artikkelen ut i avisa gir leserne det inntrykket at jeg har bygget uten byggetillatelse, jfr kommentarene på facebook om at jeg f.eks måtte skjønne at det trengtes igangsettingstillatelse (IG). Dette forelå på byggetidspunkt, og jeg hadde også godkjent tillatelse til å føre opp tilbygg, men ikke godkjent tillatelse til endret plassering.»

Til slutt skriver klager:

«Det å hevde at de ikke har gått ut med navn i en leder, blir rett og slett for dumt, når de på samme side angir både navn og stillingstittel. At de da i en leder kun nevner stillingstittel, er det samme som å nevne navn – såpass bør også redaktøren i avisa Dølen forstå [...]»

Dølen ønsket å komme med et tilsvaer til klagers kommentarer:

- Når det gjelder klagers anførsler om feil i omtalen av klagers inhabilitet, siterer redaksjonen igjen fra kontrollutvalgets vedtak (se vedlegg til første tilsvaer, sekr. anm.):

«[...] I tillegg skal avdelingsleder selv ha kommet med innspill til arealplanen når det gjelder disponering av egne eiendommer. Det er derfor etter kontrollutvalgets syn liten tvil om at avdelingsleder for areal og næring er inhabil. Dette gjelder også saksframlegg knyttet til en 'grovsortering' for planutvalget den 27.06.2017, da dette bl.a. innebar en prioritering av områder til ulike formål.»

Redaksjonen viser også til vedlagt protokoll fra «Befaring i fjellområdene på østsida av Laugen ifm kommuneplanens arealdel 2018 – 2029». Befaringen ble gjennomført 22. august 2017 og klager står oppført som saksbehandler og saksansvarlig. I tillegg står det at befaringen gikk til aktuelle utbyggingsområder og at det var klager som orienterte vedrørende aktuelle utbyggingsområder.

- Dølen mener det ikke kan være krav om å innhente samtidig imøtegåelse fra klager hver gang det refereres til klagers inhabilitet, i tråd med kontrollutvalgets vedtak fra februar 2018. Det vil etter redaksjonens syn være urimelig.
- Angående saken om byggetillatelse og klagers påstand om at hun hadde byggetillatelse, skriver redaksjonen:

«Hun hadde byggetillatelse, men for noe annet enn det hun bygde. Dette fremkommer klart i saken i første avsnitt etter ingressen. Poenget i saken er ikke hvorvidt hun hadde en eller annen byggetillatelse for et eller annet. Spørsmålet er om hun hadde gyldig byggetillatelse for det hun faktisk bygde. Det hadde hun ikke.»

Endelig skriver Dølen:

«Når det gjelder kommentarartikkelen og navnebruk, så var ikke vårt poeng at klager med det var anonymisert. Vi har jo navngitt henne flere ganger på reportasjeplass. Poenget var at vi i kommentarartikkelen ikke har fokusert på henne, men på det prinsipielle [...]»